

Posudek na diplomovou práci Jany Jungwirthové „Psychologické aspekty zákroku pořádkových jednotek Policie České republiky“

Nasazování pořádkových jednotek k zákrokům při očekávaných nepokojích, protestech, střetech názorově protikladných skupin, řádění fotbalových fanoušků apod. je většinou dopředu oznamováno a masmédiá v honbě za senzací tyto události bedlivě sledují a čekají na porušení zásad ze strany policie při těchto zákrocích. Pokud k takovým událostem dojde, poukazují na neprofesionalitu, neadekvátnost zákroku a selhání policie. Přitom členové pořádkových jednotek procházejí systematickým výcvikem na zvládání davového chování. Na druhé straně jde o sociálněpsychologické jevy, kdy nelze do detailu předvídat všechny situační vlivy, které v dané situaci mohou změnit předpokládaný průběh chování masy. Autorka si proto vytkla za cíl své diplomové práce přiblížit zejména psychologické aspekty činnosti pořádkových jednotek a přispět k vysvětlení případných selhání.

Teoretická část práce je koncipována tak, aby podchytila především sociálněpsychologické jevy, které mohou nastat, resp. kterým musí čelit pořádkové jednotky při zásazích. Autorka se proto věnuje konfliktům, jejich druhům, příčinám a možným řešením, podobně agresí a násilí. Ve stejném duchu je podána problematika stresu u policistů. Zvláštní pozornost věnuje autorka výkladu davového chování, k jehož zvládání jsou pořádkové jednotky povolávány a ilustruje je na některých proběhnutých zásazích. Závěr teoretické části tvoří kapitola přibližující poslání a organizaci pořádkových jednotek PČR, ale také např. funkci antikonfliktního týmu, který bývá přítomen zákroku pořádkových jednotek. Na teoretické části práce oceňuji přesná pojmová vymezení a dobrou práci s literaturou.

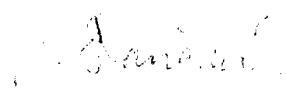
V empirické části autorka navazuje na výzkum provedený Policejní akademií, který se zabýval chováním a prožíváním policistů v situacích zákroku proti davu se zvláštním zřetelem k projevům agrese ze strany zasahujících jednotek. Tento výzkum se snažil zmapovat stresory, jež mohou být následně příčinou agresivního chování policistů a byl založen na dotazníkovém šetření. Autorka pro sběr dat zvolila metodu ohniskových skupin, která je náročnější na realizaci, ale zároveň přináší často spontánně sdělované, zdůvodňované a komentované poznatky, které je prakticky nemožné získat dotazníkovým šetřením. Čtyři ohniskové skupiny byly sestaveny z lokálně odlišných pořádkových jednotek a členů nacházejících se na různých skupinových pozicích. Autorka velmi detailně popisuje přípravu, průběh a postup zpracování dat získaných skupinovou diskusí (přepisem záznamů mimo jiné vzniklo 80 stran textu). Z mnoha diskutovaných témat spíše náhodně vybírám obraz pracovního a výcvikového dne u pořádkové jednotky, prožívání v situacích zákroku, řízení

zákroku, interpersonální vztahy v jednotce atd. Druhou, a z mnoha důvodů spíše doplňkovou metodou, byla analýza videozáznamů pořízených z některých akcí pořádkových jednotek. Některé fáze často mnoha hodinových zákroků jsou doloženy souborem fotografií.

Celkově na diplomové práci oceňuji především výběr klíčových témat pro osvětlení kritických momentů při zákrocích pořádkových jednotek Policie České republiky a volbu metody ohniskových skupin, jejíž náročnost na realizaci i vyhodnocení dat se promítá do bohatství získaných poznatků obtížně zjistitelných jinými metodami. Zvolený postup zpracování teoretické i empirické části jednak napovídá o autorčině obeznámenosti s policejní praxí, zároveň ji umožňuje na základě empiricky získaných dat formulovat cenná doporučení pro snížení rizika selhání pořádkových jednotek při nasazení do davových situací. Ocenění hodná je rovněž diskuse, kde autorka v pravém slova smyslu této kapitoly rozebírá možná úskalí řešeného tématu a zároveň předkládá alternativní řešení, jež by bylo možné využít při případném dalším zkoumání této problematiky. Seznam použité domácí i zahraniční literatury s jednoznačnou převahou nových pramenů svědčí o dobrém přehledu o dané problematice. Práce obsahuje přílohy, které přibližují především průběh a zpracování dat získaných metodou ohniskových skupin.

Závěr: Diplomová práce Jany Jungwirthové po všech stránkách splňuje požadavky na ni kladené, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 5. 5. 2009

Ivan Slaměník